

## บทสรุปผู้บริหาร

นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 21 จีนเริ่มก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจโดดเด่นในประชาคมโลกด้วยการนำเสนอนโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative: BRI) โดยนโยบายนี้เป็นความพยายามของจีนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในหลายมิติโดยจะไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศที่เข้าร่วม ทั้งนี้การขยายอิทธิพลของจีนมายังอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงในกลุ่มประเทศ CLM (กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา) ผ่านการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) ทั้งในรูปแบบเงินกู้และเงินลงทุนในโครงการลงทุนต่างๆ กับประเทศภายใต้แผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (The Greater Mekong Subregion Economic Cooperation: GMS) สามารถเพิ่มช่องทางการค้าและขยายโอกาสในการเข้าถึงตลาดของประเทศจีนตอนใต้ได้มากขึ้น และจีนถือเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญของนักลงทุนรายใหญ่ในกลุ่มประเทศ GMS รวมทั้ง จีนยังให้ความสำคัญกับนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจตามแนวชายแดนเป็นอย่างมาก ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวของจีนนอกจากเพื่อเป้าหมายในการขยายอิทธิพลของจีนและการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศแล้ว ยังมีเป้าหมายเพื่อกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่นที่ห่างไกลและยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนตามแนวชายแดนด้วย ดังนั้น การศึกษาพลวัตของจีนต่อการขยายบทบาทเข้าไปในกลุ่มประเทศ CLM ซึ่งในการศึกษารั้งนี้ศึกษากรณีเฉพาะ สปป.ลาว จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ประเด็น ดังนี้

- (1) เพื่อศึกษา หลักการ แนวคิด นโยบายและกลยุทธ์ของจีนในการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA)
- (2) เพื่อวิเคราะห์และประเมินนโยบายและกลยุทธ์ของจีนในการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) กับ สปป.ลาว
- (3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้นโยบายและกลยุทธ์ของจีนในการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) กับ สปป.ลาว มาใช้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของ สพพ. ในอนาคต

**การศึกษา หลักการ แนวคิด นโยบายและกลยุทธ์ของจีนในการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) (วัตถุประสงค์ข้อที่ 1)** พบว่า ในระดับนโยบาย ทั้งระดับนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของกระทรวง จีนได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยเฉพาะยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ชัดเจนและดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมเช่น นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) และยุทธศาสตร์การสร้าง “อาณาจักรทุนจีนในอาเซียน” รวมทั้ง จีนมีกลไกการดำเนินการในการให้ ODA อย่างเป็นขั้นตอนชัดเจน และจีนได้จัดตั้งสถาบันการเงินระหว่างประเทศที่เรียกว่า ธนาคารเพื่อการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเอเชีย (Asian Infrastructure Investment Bank หรือ AIIB) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือขยายอิทธิพลระหว่างประเทศโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในแถบเอเชีย

การส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านกลยุทธ์ความช่วยเหลือเพื่อการค้า (Aid for Trade) นอกจากนี้ จากผลการศึกษาพบว่า กลไกการดำเนินงานให้ ODA ของจีนจะดำเนินงานผ่านหน่วยงานหลักคือ สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของจีน (China International Development Cooperation Agency: CIDCA) และกระทรวงพาณิชย์จีน (Ministry of Commerce People's Republic Of China: MOFCOM) โดยมีกรมการลงทุนภายนอกและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (The Department of Outward Investment and Economic Cooperation: DOICE) เป็นหน่วยประสานงานโครงการ ซึ่งโครงสร้างการให้ ODA ของจีนฉายภาพให้เห็นถึงการดำเนินงานด้าน ODA ของจีนเพื่อส่งเสริมความช่วยเหลือด้านการค้า (Aid for Trade) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ทุนจีนสามารถเดินทางออกไปลงทุนในต่างประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ BRI ตามนัยที่กล่าว

**การวิเคราะห์และประเมินนโยบายและกลยุทธ์ของจีนในการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) กับ สปป.ลาว (วัตถุประสงค์ข้อที่ 2)** พบว่า จีนได้ให้ความช่วยเหลือแก่ สปป.ลาว นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 แต่การรับความช่วยเหลือได้หยุดชะงักในช่วงปี พ.ศ. 2513 – 2523 เนื่องจากจีนได้ดำเนินการถอนความช่วยเหลือออกจาก สปป.ลาว เพื่อสนับสนุนการรุกรานของเวียดนามในกัมพูชา แต่ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 จีนได้กลับมามีความสัมพันธ์กับ สปป.ลาว อีกครั้ง และนำมาสู่การให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยความร่วมมือที่สำคัญในช่วงเวลาดังกล่าวคือ จีนได้ให้ความช่วยเหลือแก่ สปป.ลาว จากผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ “วิกฤตต้มยำกุ้ง” ในปี พ.ศ. 2543 และจีนได้เข้ามาเป็นพันธมิตรที่สำคัญทางการค้าของ สปป.ลาว โดยเป็นประเทศที่มีมูลค่าการค้าและการลงทุนใน สปป.ลาว มากที่สุด นอกจากนี้ การดำเนินนโยบายทางด้านเศรษฐกิจของ สปป.ลาว มีความคล้ายคลึงกับการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของจีน เช่น การมุ่งเน้นการปฏิรูปเศรษฐกิจอย่างค่อยเป็นค่อยไปและการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีเป้าประสงค์หลัก 3 ประการ ในการให้ความช่วยเหลือแก่ สปป.ลาว คือ (1) การสนับสนุนการดำเนินนโยบายของจีน (2) การเชื่อมต่อการคมนาคมขนส่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และ (3) การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรของ สปป.ลาว

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสัดส่วนการให้ความช่วยเหลือของจีนใน สปป.ลาว จากมูลค่าหนี้สาธารณะทั้งหมดของ สปป.ลาว จำแนกประเภทของหนี้สาธารณะในรูปสกุลเงินต่างประเทศ พบว่า ในปี พ.ศ. 2563 ประเภทหนี้สาธารณะที่มีมูลค่าสูงสุดคือ เงินกู้เงินผ่อนปรนแบบทวิภาคีจากประเทศจีน (China Concessional Bilateral Loan) คิดเป็นร้อยละ 34.8 ของมูลค่าหนี้สาธารณะภายนอกประเทศทั้งหมด รองลงมาคือ เงินกู้เงินผ่อนปรนที่มีใช้เงินกู้เงินผ่อนปรน (Non-Concessional Loan) คิดเป็นร้อยละ 25.7 ของมูลค่าหนี้สาธารณะภายนอกประเทศทั้งหมด เงินกู้เงินผ่อนปรนแบบพหุภาคี (Concessional Multilateral Loan) คิดเป็นร้อยละ 16.0 ของมูลค่าหนี้สาธารณะภายนอกประเทศทั้งหมด พันธบัตรที่มีใช้เงินผ่อนปรน (Non-Concessional Bond) คิดเป็นร้อยละ 13.1 ของมูลค่าหนี้สาธารณะภายนอกประเทศทั้งหมด และเงินกู้เงินผ่อนปรนแบบทวิภาคีจากประเทศอื่นที่มีใช้เงิน (Non-China Concessional Bilateral Loan) คิดเป็นร้อยละ 10.4 ของมูลค่าหนี้สาธารณะภายนอก

ประเทศทั้งหมด ทั้งนี้ ภายใต้เงินกู้เงื่อนไขอื่นที่มีใช้เงินกู้เงื่อนไขผ่อนปรน (Non-Concessional Loan) ร้อยละ 25.7 จำแนกเป็นเงินกู้จากประเทศจีนร้อยละ 12.0 ดังนั้น โดยรวมทั้งสิ้น สปป.ลาว มีสัดส่วนหนี้ที่เป็นของเงินคิดเป็นร้อยละ 46.8 ของมูลค่าหนี้สาธารณะทั้งหมด

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การรับความช่วยเหลือของ สปป.ลาว จากจีนมีสัดส่วนที่สูงและการดำเนินนโยบายการให้ ODA ภายใต้ยุทธศาสตร์ BRI ของจีนใน สปป.ลาว เมื่อพิจารณาจำแนกตามประเภทสาขาการพัฒนาพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2555 จีนได้มุ่งเน้นให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาใน สปป.ลาว ในสาขาการคมนาคมขนส่งมากที่สุด รองลงมาคือ สาขาสาธารณูปโภค และสาขาการพัฒนาไฟฟ้าพลังงานน้ำและการโทรคมนาคม ตามลำดับ ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวพบว่า สาขาความร่วมมือของจีนใน สปป.ลาว เป็นการพัฒนาที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุนของจีนในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการดำเนินงานภายใต้กลยุทธ์ Aid for Trade ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นมากขึ้นสำหรับประเทศกำลังพัฒนา และประเทศพัฒนาน้อยที่สุดผนวกกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากสภาพการค้าโลกและสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยิ่งส่งเสริมให้การเคลื่อนย้ายและการสนับสนุนด้านการเงินผ่านการให้ ODA ของจีนต่อ สปป.ลาว สามารถช่วยฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจทั้งของ สปป.ลาว ได้

**ข้อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้นโยบายและกลยุทธ์ของจีนในการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) กับ สปป.ลาว มาใช้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของ สพพ. ในอนาคต (วัตถุประสงค์ข้อที่ 3) สรุปได้ดังนี้**

**1. การกำหนดนโยบายการให้และรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับต่างประเทศ** สพพ. ควรมีการกำหนดกลไกการขับเคลื่อนที่ครอบคลุมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ผ่าน 4 กลไก ดังนี้

1.1 การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy Direction) สำหรับการพัฒนาในด้านการให้ ODA ให้มีความชัดเจน โดยใช้กลไกคณะกรรมการนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับต่างประเทศ ประกอบด้วย (1) คณะอนุกรรมการดำเนินงานความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจ และ (2) คณะอนุกรรมการดำเนินงานความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศด้านสังคม เพื่อกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์วงรอบแนวทางการดำเนินงานด้าน ODA ที่เชื่อมโยงหรือสอดคล้องประสานกับการส่งเสริมความช่วยเหลือเพื่อการค้า (Aid for Trade) โดยถ่ายทอดนโยบายต่างๆ ลงไปยังคณะอนุกรรมการฯ ที่กล่าวข้างต้น เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานต่อไป ซึ่งสามารถประยุกต์กลไกการดำเนินงานของ CIDCA เป็นแนวทางในการศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ต่อไป

1.2 กำหนดโครงการที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนภายใต้เป้าหมายต่างๆ ที่ไม่มีความซ้ำซ้อนและสร้างผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านกลไกคณะอนุกรรมการฯ เพื่อกำหนดโครงการและเป้าหมายของการ

ดำเนินงานให้ชัดเจนและสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับต่างประเทศ

1.3 กำหนดให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินโครงการต่างๆ โดยหน่วยงานปฏิบัติงานต่างๆ เช่น สพพ. และกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) และหน่วยงานอื่นจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

1.4 กำหนดให้มีการปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับชาติและบริบทการพัฒนาต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้การดำเนินงานของทุกภาคส่วนเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างบูรณาการเกิดความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

## 2. การจัดตั้งหน่วยงานประสานงาน (Coordinating Agency) เพื่อทำหน้าที่ ดังนี้

2.1 ประสานงานระหว่างคณะกรรมการนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับต่างประเทศ กับคณะกรรมการคณะกรรมการดำเนินงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจและคณะกรรมการดำเนินงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศด้านสังคม

2.2 ดำเนินงานด้านการพิจารณา วิเคราะห์ รวบรวม และกลั่นกรองการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในรูปแบบ ODA ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy Direction) ไปสู่การปฏิบัติโดยใช้หลักการที่ยืดหยุ่นและผสมผสานทั้งในส่วนของการบริหารแบบแนวคิดแบบบนลงล่าง (Top-Down) และแนวคิดแบบล่างขึ้นบน (Bottom-Up)

2.3 ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับต่างประเทศ เพื่อรับข้อสั่งการและถ่ายทอดนโยบายต่อคณะกรรมการฯ (Top-Down) ผนวกกับยกข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการฯ สำหรับนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับต่างประเทศ (Bottom-Up) ซึ่งสามารถประยุกต์กลไกการดำเนินงานของ DOIEC ของจีนเป็นแนวทางในการศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ต่อไป

2.4 เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินงานด้านการติดตามประเมินผล (Ex-Poste Management) การดำเนินนโยบายด้าน ODA ที่สะท้อนการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy Direction) ที่คณะกรรมการนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับต่างประเทศได้กำหนดไว้

3. การแต่งตั้งผู้แทนจากหน่วยงานการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการค้า ด้วยภารกิจด้าน ODA ของ สพพ. ได้กำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายการพัฒนาด้านการส่งเสริมการเพิ่ม “มูลค่าการค้าชายแดน” แต่ทั้งนี้จากการศึกษาโครงสร้างองค์กรและโครงสร้างคณะกรรมการต่างๆ ของ สพพ. พบว่า ไม่มีผู้แทนจากกระทรวงพาณิชย์ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจการค้า ทั้งการค้าระหว่างประเทศ การค้าชายแดน และการค้าผ่านแดน ดังนั้น จึงอาจพิจารณาแต่งตั้งผู้แทนจากกระทรวงพาณิชย์เพื่อเป็นกรรมการในคณะกรรมการกำหนดกลยุทธ์และติดตามแผนการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และการปฏิบัติงานตามคำรับรองการปฏิบัติงาน (KPI) ของ สพพ. เพื่อให้การดำเนินงานของ สพพ. สามารถเป็นกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการส่งเสริม

การค้าระหว่างประเทศ โดยยึดหลักการ “Aid for Trade” เป็นเป้าหมายด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาด้านการให้ ODA ของ สพพ. ต่อไป

**4. การดำเนินงานในอนาคตของ สพพ.** จะต้องคำนึงถึงโครงสร้างเศรษฐกิจของภูมิภาคอาเซียนในภาพรวมซึ่งมีปริมาณความต้องการซื้อ (Demand) ของผู้บริโภคสูงผนวกกับมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่จำเป็นต่อการพัฒนาของจีน และปัจจุบันการพัฒนาโครงการต่างๆ ของจีนได้สร้างความเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตที่ขยายสู่ระดับโลก (Global Supply Chains: GSC) โดยเฉพาะในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ในขณะที่ไทยได้กำหนดกรอบความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ ในภูมิภาคเพื่อวางแนวทางในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ แต่กรอบความร่วมมือต่างๆ ยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร และการดำเนินนโยบายของ สพพ. ในอนาคตจำเป็นต้องเพิ่มการดำเนินงานร่วมกับภาคเอกชนของไทยมากขึ้น โดยอาจพิจารณากำหนดกลยุทธ์การดำเนินการเป็น Team Thailand for International Development Cooperation

**5. การดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศไทย** เห็นควรเสนอให้พิจารณากำหนดกลไกการจัดสรรงบประมาณซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการให้ ODA ของไทย โดยเห็นควรให้คณะกรรมการดำเนินงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศไทยด้านเศรษฐกิจและสังคมจัดทำวงเงินงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ตามแผนงานโครงการ และนำเสนอคณะกรรมการนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับต่างประเทศ เพื่อจัดทำแผนงานงบประมาณด้าน ODA ของไทยในภาพรวม โดยอาจจัดทำเป็นแผนงานระยะ 5 ปี ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติและสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมีแผนงานและวงเงินงบประมาณรองรับตามโครงการต่างๆ และเพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องอาจพิจารณาจำแนกสัดส่วนมูลค่างบประมาณเป็นกลุ่มประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ ที่กำหนดไว้แล้ว เพื่อให้การดำเนินงานและการจัดสรรงบประมาณไม่มีความซ้ำซ้อนและก่อให้เกิดการประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และมุ่งผลสัมฤทธิ์จากการใช้งบประมาณอย่างสูงสุด โดยการกำหนดกรอบวงเงินงบประมาณตามนัยดังกล่าวข้างต้นมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- (1) ให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดสรรงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- (2) ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และยุทธศาสตร์ (Strategy) ซึ่งขับเคลื่อนโดยกลไกการดำเนินงาน (Mechanism) ที่คณะกรรมการกำหนด ให้บรรลุเป้าหมายตาม Policy Direction
- (3) เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการใช้งบประมาณของไทยด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศไทยที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ผ่านการส่งเสริมการค้า การลงทุน และการเชื่อมโยงระหว่างประเทศด้วยกลยุทธ์ Aid for Trade

(4) เพื่อสะท้อนการส่งสัญญาณเชิงนโยบายด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยผ่านการกำหนดกรอบงบประมาณ/วงเงิน ในการให้ ODA ซึ่งกรอบวงเงินดังกล่าวสามารถสะท้อน Policy Direction ผ่านการดำเนินงานหรือประชุมหารือระดับผู้นำประเทศและระดับรัฐมนตรี ภายใต้กรอบความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่สำคัญต่างๆ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี